

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:637

av Olof Lavesson (M)

Avskaffande av informationsplikten i smittskyddslagen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över smittskyddslagen i syfte att avskaffa den s.k. informationsplikten.

Motivering

Det är över 30 år sedan det första fallet av hiv uppdagades i Sverige. Då spreds bilden av en sjukdom som enbart drabbade homosexuella män, med säker dödlig utgång. Nu vet vi bättre. Idag lever cirka 6 200 människor i Sverige med känd hiv-diagnos och med behandlingskontakt inom svensk sjukvård, enligt Smittskyddsinstitutet. De allra flesta kan tack vare medicinska framsteg se fram emot ett långt och lyckligt liv, om än med ständig medicinering och behandling.

Även om vi idag vet betydligt mer så kan vi ändå se en svag ökning av rapporterade fall av hiv-infektion i Sverige sedan 2003. Detta är bekymmersamt. Den offentliga debatten kring hiv-prevention har dessvärre inte alltid präglats av öppenhet, kunskap och upplysning. Ej heller lagstiftningen. Istället är det många gånger fördomar och rädsla som har fått styra.

1987 fattade räddhågsna politiker beslut om den så kallade bastuklubbslagen. I sin naivitet trodde man att man kunde begränsa hiv-spridningen genom att förbjuda offentliga sammankomster eller tillställningar i lokaler som var inredda eller utformade så att de kunde underlätta sexuella förbindelser. Som om det var den sexuella aktiviteten som var hotet och inte huruvida man skyddade sig själv och sin partner? Ändå skulle det dröja ända till 2004 innan lagen kom att upphävas.

Bastuklubbslagen kan te sig löjeväckande idag. Men sanningen är att vi än idag har exempel där lagstiftning siktar bredvid målet och effekten snarare blir en stigmatisering av den hiv-smittade än ett sätt att stoppa smittan från att spridas.

Ett sådant område som ofta lyfts är den informationsplikt som idag åvilar den hiv-smittade. Enligt smittskyddslagen (2004:168) 2 kap. 2 § andra stycket, samt 4 kap. 2 § punkten 5, föreligger idag skyldighet att informera sexualpartner om smittbärarskap. Samhället lägger härigenom ensidigt ansvaret för smittspridning på den redan smittade. Det är inte rimligt.

Informationspliktens konsekvenser är problematiska ur flera perspektiv. Plikten att informera kan ställas mot det ansvar vi alla har att informera oss. Sex mellan två personer är inte bara den enes ansvar – det är bådas. Skyddar sig gör man både för sin partners skull och sin egen.

En seriös diskussion om informationsplikten har försvårats av återkommande skrivelser om så kallade hiv-män som medvetet haft sex med andra utan att skydda sig. Hiv-smittan har skildrats som ett välriktat vapen mot oskyldiga människor. Men detta handlar om ett fåtal oansvariga personer, och det kommer tyvärr alltid att finnas de som inte tar ansvar för sina medmänniskor eller till och med vill dem illa. Mot sådana människor biter inte några lagar om informationsskyldighet.

Den senaste tiden har dock debatten om informationsplikten blivit såväl bredare som mer nyanserad. Det är välkommet.

I smittskyddslagens 2 kap. 2 § första stycket anges:

”Den som vet eller har anledning att misstänka att han eller hon bär på en smittsam sjukdom är skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att skydda andra mot smittrisk.” Detta torde väl svara mot de krav som är rimliga att ställa på den som bär på en smittsam sjukdom, även om den kan anses som allmänfarlig.

Det finns all anledning att se över smittskyddslagen i dess nuvarande utformning med syfte att avskaffa den så kallade informationsplikten. Istället bör man överväga vilka andra åtgärder som bör vidtas för att tydliggöra den enskildes ansvar att förebygga smittspridning.

Olof Lavesson (M)